

Model of Educational Resource Management of the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan

Bunchakkrawan Rotbamroe ^{1*}

¹ Graduate School, Rajapark Institute

* Corresponding author. E-mail: bunrotbamroe@hotmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to investigate problems of educational resource management of the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan; 2) to develop a model for educational resource management of the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan; and 3) to examine the appropriateness and feasibility of educational resource management of the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan. The research consisted of 3 steps: step 1; investigate problems in educational resource management of the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan. The sample group consisted of 63 school administrators. The confidence level was 0.92; step 2: develop a model for educational resource management of the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan and assess the content validity of the model by 5 experts; and step 3: examine the appropriateness and feasibility of the educational resource management of the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan. The sample group who provided important information consisted of 16 school administrators. The confidence values were 0.93 and 0.95. The data were analyzed using basic statistics such as mean and standard deviation. The research results were as follows: 1) Problems in educational resource management of the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan were overall high. 2) The results of developing a model for educational resource management of the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan were categorized into five components, 23 indicators. The five components consisted of (1) educational resource management process/steps, (2) educational resource management methods, (3) types of educational resources, (4) educational resource management strategies, and (5) success conditions. 3) The results of examining the appropriateness and feasibility of educational resource management of the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan were overall at the highest level.

Keywords: Model, Management, Educational Resource, School

รูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรปราการ

บุญจักรวาล รอดบำเรอ^{1*}

¹ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันรัชต์ภาคย์

* Corresponding author. E-mail: bunrotbamroe@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ 2) พัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และ 3) ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ การวิจัยมี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 63 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ มีค่าความเชื่อมั่น .93 และ .95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ตัวชี้วัด 23 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) กระบวนการ/ขั้นตอนการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา (2) วิธีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา (3) ประเภทของทรัพยากรทางการศึกษา (4) กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา และ (5) เงื่อนไขความสำเร็จ 3) ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหาร, ทรัพยากรทางการศึกษา, โรงเรียน

© 2024 JAE: Learning Encouragement Journal

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษา โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินหรือทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุให้สถานศึกษา มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ

สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา โดย 1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยอาจจัดเก็บภาษี เพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และ 2) ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริม ให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุนการอุดหนุน และ ชู มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (ราชกิจจานุเบกษา, 2553)

กฎหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 โดยเป็นกฎหมายแม่บทเพื่อเป็นฐานหลักในนโยบายแห่งรัฐด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและการกีฬาของประเทศและเป็นฐานหลักในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ การนำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปสู่การปฏิบัติอย่างได้ผลต่อการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือ มาตรา 59 ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแลบำรุงรักษาใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินและที่เป็นทรัพย์สินอื่นรวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์และภารกิจหลักของสถานศึกษา บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐ ที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือ โดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุและให้เป็นกรรมสิทธิ์ของ สถานศึกษา บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลรวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับ ที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษาและเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญา การซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ ไม่เป็นรายด้านที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคลรวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับ ที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษาและเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 20-21) ทั้งนี้ โดยรูปแบบ/แนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาเป็นรูปแบบ และแนวทางการดำเนินการด้วยแนวคิดให้ได้มาซึ่งทรัพยากรเพื่อสนับสนุน การจัดการศึกษา ทั้งที่เป็นเงิน และไม่ใช้เงิน ให้ผู้เรียนได้รับการศึกษา ด้วยความเสมอภาค มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ด้วยหลักและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจากทุกภาคส่วน บนพื้นฐานของการศึกษาเพื่อมวลชนและมวลชนเพื่อการศึกษา ทั้งการมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมติดตาม และประเมินผล ร่วมชื่นชมผลสำเร็จ ตลอดจนหลักการนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด หลักการกระจายความรับผิดชอบ หลักความเชื่อถือและ ไว้วางใจ ซื่อสัตย์และกัน หลักการประสานความร่วมมือ หลักการประชาสัมพันธ์ และหลักการติดตาม ตรวจสอบและรายงานอันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

สภาพปัญหาภายหลังจากการจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวจากรัฐบาล พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ ประสบปัญหาความไม่เพียงพอของงบประมาณและปัญหาการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับทำให้คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งอาจเกิดจากความจำกัดด้านบุดหนุนการศึกษา การไม่สามารถกระจายโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพสู่กลุ่มคนด้อยโอกาสได้อย่างแท้จริง ทำให้เพิ่มความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษาระหว่างเขตเมืองกับชนบทและไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้ นั้นไม่เพียงพอ กับความต้องการในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาการศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความสามารถในการพัฒนา สถานศึกษา โดยมีการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ผู้อุปถัมภ์ให้มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถที่จะบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ ส่งผลถึงคุณภาพของนักเรียนต่อไป ถึงแม้ว่า รัฐบาลจะมีการจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนการศึกษา ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นทุกปีก็ตาม แต่เรื่องความเสมอภาค คุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษา ยังคงกลายเป็นประเด็นหลักของการปฏิรูปการศึกษาอยู่

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุให้สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้วยงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุคน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาแต่ในทางปฏิบัติยังมีปัญหาหลายประการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

อย่างไรก็ดี การให้สถานศึกษามีอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของผู้เรียนตามแนวทางการบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ในขณะเดียวกัน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาทั้งในและต่างประเทศโดยการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาภายในประเทศ เป็นภาระหน้าที่ที่ถูกกำหนดไว้ชัดเจนในนโยบายการศึกษา เช่น National Assembly (2007) ได้ระบุให้ทุกภาคส่วนระดมทรัพยากรเงินและที่ไม่ใช่เงิน ได้แก่ สังคม องค์กรชุมชน และบุคคล มีบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษา ภาคธุรกิจและสมาคมธุรกิจมีหน้าที่ในการให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวก และสนับสนุนครูและนักเรียน สื่อมวลชนมีหน้าที่สร้างรายการ เพื่อเผยแพร่การศึกษา เสริมสร้างความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อาชีพและอื่น ๆ ให้กับประชาชนและพ่อแม่ผู้ปกครองและครอบครัว มีหน้าที่ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ (ของโรงเรียน ให้ทุนการศึกษา ยานพาหนะและวัสดุอุปกรณ์การเรียน สร้างและทะนุบำรุงและฟื้นฟูอำนวยความสะดวกให้กับบุตรหลานให้ได้รับการศึกษา รวมถึงมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในโรงเรียน และแหล่งเงินทุนทางการศึกษาหลักมาจากงบประมาณรัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ องค์กรและภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนความช่วยเหลือของประชาคมระหว่างประเทศผ่านโครงการต่าง ๆ สำหรับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาในประเทศลาวที่ตั้งอยู่นอกเมืองและในหมู่บ้าน จัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาของชุมชน (Village Education Development Committee, VEDC ประจำโรงเรียน (ประกอบด้วยหัวหน้าชุมชน รองหัวหน้า กรรมการโรงเรียน เลขาชุมชน สหภาพสตรี Laos Front สหภาพสำหรับเยาวชนและตัวแทนการรักษาความปลอดภัยของชุมชน) มีหน้าที่ในการจัดทำแผนการศึกษาของโรงเรียนวิเคราะห์ปัญหา ระบุงบดุลยสิทธิ์ในการแก้ปัญหาและจัดให้ผู้เรียน ครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (Amanda, l'Anson, and Lomathmanyong, 2015) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าทรัพยากรทางการศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารงานภายในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ โดยการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้นจะต้องอาศัยหลักการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาที่ต้องตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ จะนำไปสู่ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา นั่นเอง (สุธิดา ศิริสวัสดิ์, รุจิร ภูสาร และภาวิดา ธาราศิริสุทธิ, 2565)

จากผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดโดยภาพรวมมีปัญหาอุปสรรคในประเด็นหลัก ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาซึ่งยังขาดระบบและปัจจัยในการดำเนินการในกิจกรรมที่ต้องใช้งบประมาณ เช่น ขาดแคลนความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ขาดแนวทางหรือรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งจัดเป็นจุดอ่อนภายในของการบริหารจัดการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการอย่างยิ่ง นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวม พบว่า มีประเด็นปัญหาสำคัญ และจำเป็นทั้งในด้านทรัพยากรบุคคล ด้านทรัพยากรสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ และด้านทรัพยากรงบประมาณ ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องพิจารณารูปแบบหรือแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาาร่วมกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ, 2565) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปภัสรา โยงราช (2565) ที่ทำการพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น การมีรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการจะนำไปสู่การแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนเป็นแนวทางสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาทุกแห่งให้มีระบบการบริหารจัดการพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตร ตลอดจนปัญหา และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
3. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวิธีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

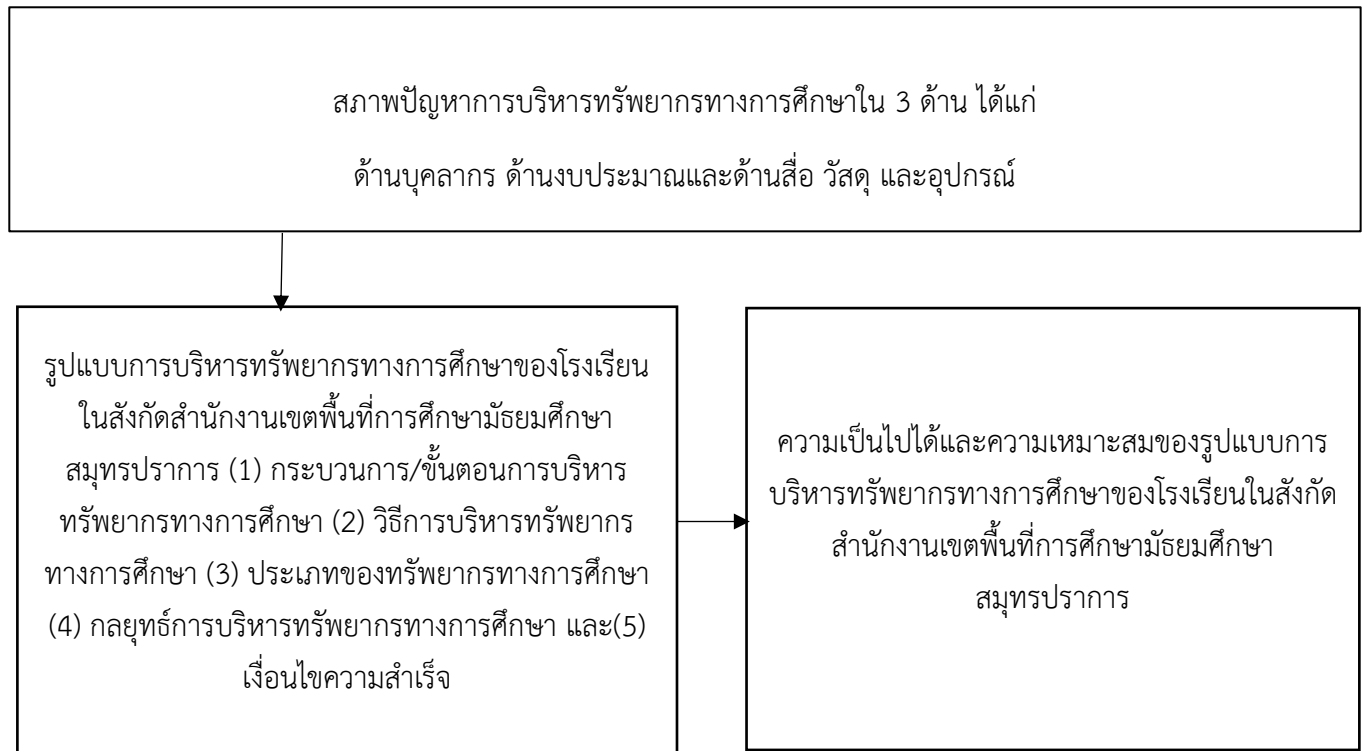
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 76 คน กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 63 คน แล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากให้ได้จำนวนตามที่กำหนดไว้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พัฒนาเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ และหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ดังนี้ คือ 1) นำผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา มาเป็นข้อมูลในการออกแบบรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ 2) ยกร่างรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษามัธยมศึกษา 3) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของร่างรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องและเหมาะสมของภาษาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 76 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โรงเรียนละ 1 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษา รวม 16 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกอยู่ในระดับดีเยี่ยม และ/หรือ 2) มีผลการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับดีเยี่ยมโดยการพิจารณาคัดเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา กำหนดเป็นขอบข่ายในการศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านทรัพยากรบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ และด้านทรัพยากรงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มี 5 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

2.1 กระบวนการ/ขั้นตอนการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ประกอบด้วย 1) ขั้นวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ 2) ขั้นวิเคราะห์ทางเลือกการระดม 3) ขั้นจัดทำแผนการระดม 4) ขั้นดำเนินงานตามแผน 5) ขั้นติดตาม ตรวจสอบ และประเมิน และ 6) ขั้นสรุป และรายงาน

2.2 วิธีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ประกอบด้วย 1) การจัดทอดผ้าป่า 2) การจัดแสดงผลงานของนักเรียน 3) จัดงานชุมนุมศิษย์เก่า 4) การจัดแสดงดนตรี 5) การขอรับบริจาคโดยตรง 6) การจัดทำเป็นโครงการของโรงเรียน 7) ขอรับบริจาคทางเว็บไซต์ของโรงเรียน

2.3 ประเภทของทรัพยากรทางการศึกษา ประกอบด้วย 1) ทรัพยากรบุคคล 2) ทรัพยากรสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ 3) ทรัพยากรงบประมาณ

2.4 กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล มี 8 กลยุทธ์ 2) กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ มี 8 กลยุทธ์ 3) กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรงบประมาณ มี 8 กลยุทธ์

2.5 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการที่ดี 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) มีบุคคล องค์กร และหน่วยงานสนับสนุน 4) การติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ สรุปได้ดังนี้

3.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงตามลำดับคือ หลักการและเหตุผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ เงื่อนไขความสำเร็จ และ กระบวนการ/ขั้นตอนการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3.2 ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงตามลำดับคือ วัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ หลักการและเหตุผล และวิธีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านทรัพยากรบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ และด้านทรัพยากรงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบันยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านต่าง ๆ อยู่มากทั้งขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตหลักของสถานศึกษาอันมีที่มาจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น ความขาดแคลนปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นวัสดุ ครุภัณฑ์สื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ทำให้ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกันตามปัจจัยข้างต้นจึงทำให้คุณภาพของผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิพนมธนา ทนุกการ (2559) ที่กล่าวว่า การระดมทรัพยากรทางการศึกษาที่ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา จำเป็นต้องมีการรวบรวม การแสวงหาทรัพยากรทุกประเภทที่มีในท้องถิ่นและต่างท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งทรัพยากรที่มีใช้เงินและทรัพยากรทางการเงิน รวมถึง บุคลากร ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนและการผสมผสานการใช้ปัจจัยต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปภัสรา โยงราช (2565) ที่ได้ทำการพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน เช่น วรภูมิ แสงนาถ (2556) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากร เพื่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ ที่พบว่า สภาพปัจจุบันในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยของ สุริยาพร ดวงจักร ญ อยู่ธยา (2558) ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ที่พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และงานวิจัย

ของ ศิริมนต์ ละมุล (2557) ได้ศึกษา การระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนบ้านบุ ตำบล ตาจร อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่พบว่า ปัญหาในการ ระดมทรัพยากรทางการศึกษา พบว่าด้านบุคคล ปัญหาที่พบคือ ขาดการสำรวจบุคลากรที่ตามสภาพจริงขาดการกำหนด คุณสมบัติของครูภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ขาดการประเมินผลบุคลากรขาดทักษะในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้าน การเงิน ปัญหาที่พบคือขาดความพร้อมในการจัดทำข้อมูลแหล่งงบประมาณจากภายนอก ขาดการมีส่วนร่วมของกรรมการ สถานศึกษาด้านวัสดุอุปกรณ์ ปัญหาที่พบคือ ขาดการสำรวจความต้องการ ขาดการกำหนดลำดับความสำคัญและความ จำเป็น และขาดการระดมความคิดและด้านการบริหารจัดการจากการขาดการสำรวจวิเคราะห์การวางแผนกำหนดเป้าหมาย และนโยบายในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ขาดเทคโนโลยี และไม่ติดตามผล เป็นต้น

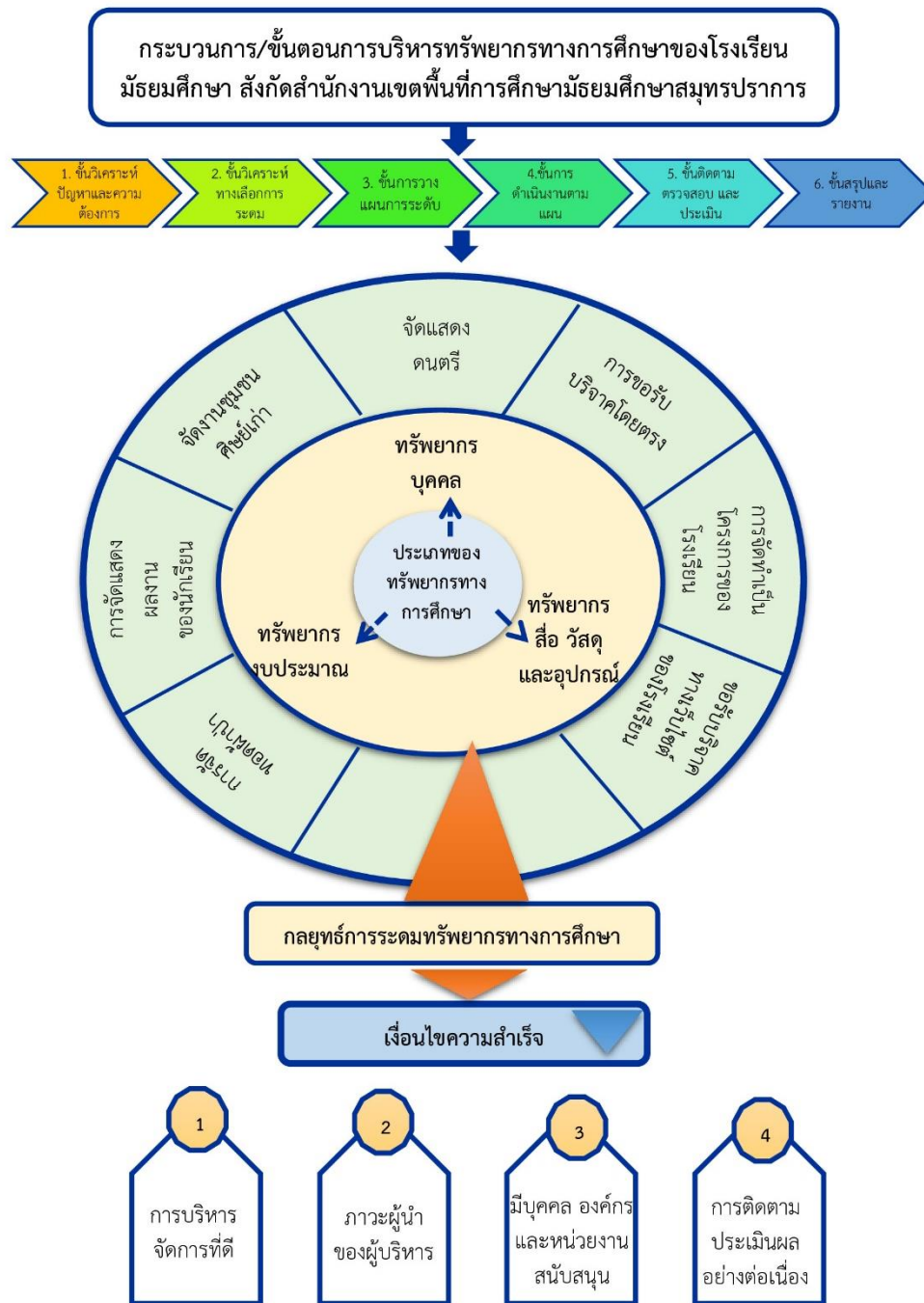
2. ผลการการพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรปราการ ได้ปรากฏองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ และตัวชี้วัด 23 ตัวชี้วัด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้นำผลจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการระดมทรัพยากรทางการศึกษา รูปแบบและการ พัฒนารูปแบบ รวมไปถึงศึกษาสภาพปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ารูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการ/ขั้นตอนการบริหารทรัพยากรทาง การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีจำนวน 6 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 วิธีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีจำนวน 7 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 ประเภทของทรัพยากรทางการศึกษา มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรปราการมีจำนวน 3 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ ทิศนา เหมณี (2547) ที่กล่าวว่า รูปแบบ คือลักษณะของการดำเนินงานที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลัก ปรัชญา ทฤษฎี หลักการและความเชื่อต่าง ๆ โดยมีความครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญและได้รับการยอมรับหรือพิสูจน์ ทดสอบถึงประสิทธิภาพมาแล้ว โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญที่สามารถช่วยให้เป็นไปตามทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่ยึดถือสามารถใช้เป็นแบบแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555 : 16) ได้สรุป องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ทฤษฎีพื้นฐานและ หลักการของรูปแบบ ระบบงานและกลไกของรูปแบบ วิธีดำเนินงานของรูปแบบ และแนวการประเมินรูปแบบโดยมี คำอธิบายศัพท์เฉพาะประกอบรูปแบบ และมีเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระของ องค์ประกอบบรรจุไว้อย่างสมบูรณ์เอื้อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาและนำรูปแบบไปใช้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปัทมา โยงราช (2565) ที่ได้พัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า รูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) กระบวนการ/ขั้นตอนการระดม ทรัพยากรทางการศึกษา 2) วิธีการระดมทรัพยากรทาง 3) ประเภทของทรัพยากรทางการศึกษา 4) กลยุทธ์การระดม ทรัพยากรทางการศึกษา และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรุณี แสงนาก (2556) ได้ ศึกษาการพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากร เพื่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาใน เขตภาคเหนือ ที่พบว่า รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ มีองค์ประกอบ 7 ข้อ คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ การระดมทรัพยากร 2) ประเภทของ ทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษา 3) เป้าหมายในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษา 4) แหล่งที่มาในการ ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษา 5) ประโยชน์ของทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษา 6) หลักการใช้ทรัพยากร เพื่อการบริหารสถานศึกษา และ 7) กิจกรรมการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พิเศษฐ ภูรอด (2559) ได้ศึกษารูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนดีเด่นขนาดเล็กของรัฐ พบว่า

รูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนดีเด่นขนาดเล็กของรัฐ มีแนวคิดในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ได้แก่ 1) ความสำคัญของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย 2) การอำนวยความสะดวก 3) การสร้างความสัมพันธ์ 4) การสร้างความศรัทธาของผู้บริหารและครู

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากในการพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีกระบวนการดำเนินการตามขั้นตอนโดยศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และนำร่างรูปแบบเสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ และประสบการณ์ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงร่างรูปแบบจนได้รูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ที่สอดคล้องกับสภาพความจริงและบริบทของโรงเรียน ส่งผลให้ความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) ที่กล่าวว่า การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ เป็นรูปแบบตามสมมติฐานโดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่น ๆ และผลการศึกษาหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์สภาพการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้อาจกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะของรูปแบบในการพัฒนารูปแบบนั้นจะต้องใช้หลักเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญและการศึกษาค้นคว้าซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยอาจจะคิดโครงสร้างของรูปแบบขึ้นก่อนแล้วปรับปรุงโดยอาศัยสารสนเทศจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบหรือองค์ประกอบย่อยตัวแปรที่สำคัญประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของรูปแบบก็ได้ หัวใจสำคัญของขั้นนี้อยู่ที่การสรรหาองค์ประกอบในรูปแบบ (ตัวแปร/กิจกรรม) เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม ผู้วิจัยควรกำหนดหลักการในการพัฒนารูปแบบอย่างชัดเจน เช่น เป็นรูปแบบที่ไม่ซับซ้อน สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย ตัวแปรในรูปแบบมีน้อยตัว แต่สามารถอธิบายผลได้มาก ฯลฯ ในการวิจัยบางเรื่อง จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภัสรา โยธราช (2565) การพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และผลงานวิจัยของ วรวิทย์ แสงนาก (2556) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ พบว่า โดยภาพรวมรูปแบบการระดมทรัพยากร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการดำเนินการวิจัย คือ รูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการ/ขั้นตอนการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา องค์ประกอบที่ 2 วิธีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา องค์ประกอบที่ 3 ประเภทของทรัพยากรทางการศึกษา องค์ประกอบที่ 4 กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 รูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่อื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

1.2 โรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดสามารถใช้รูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 การนำรูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาไปสู่ภาคปฏิบัติ หน่วยงานต้นสังกัดหรือสถานศึกษาควรวางแผนการดำเนินงาน โดยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประชุมชี้แจง รับฟังข้อเสนอแนะ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการนำรูปแบบไปใช้ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และขอบเขตการดำเนินงานอย่างชัดเจน ศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนำรูปแบบไปใช้ร่วมกัน มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานและมอบหมายความรับผิดชอบ ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษามัธยมศึกษา รวมทั้งกำหนดปฏิทินดำเนินงาน และระยะเวลาในการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

1.2.2 หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา ควรจัดให้มีการดำเนินงานตาม แผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ร่วมกัน ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา มีการประสาน การดำเนินงานผ่านการสื่อสารระหว่างกัน ซึ่ง ก่อให้เกิดการรับรู้ เข้าใจ และเกิดความร่วมมือกันมากขึ้น การอำนวยความสะดวก และการสร้างความเข้มแข็ง สร้างขวัญ กำลังใจเพื่อเป็นแรงเสริมให้ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา ควรติดตามผลการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่อง สร้างเครื่องมือในการติดตามผลและประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน สรุปผลการ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ถือเป็นการประเมิน ความก้าวหน้าและความสำเร็จอย่างสม่ำเสมอ จากการปฏิบัติตามกระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ รวมถึงเป็นการ ตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการดำเนินงานกับวัตถุประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษามัธยมศึกษา และอุปสรรค ในการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

1.2.4 หน่วยงานต้นสังกัดหรือสถานศึกษาควรมีการสรุปและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้และผลที่เกิดจากการดำเนินงานร่วมกัน การปรับปรุงอย่างเหมาะสม วิเคราะห์ผลสำเร็จของ กิจกรรมและนำเสนอผลของการดำเนินงาน ขยายผล เพื่อต่อยอดการปรับปรุงอย่างและพัฒนาต่อเนื่อง เพื่อส่งผลให้มีแนวทางการดำเนินงานการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาที่หลากหลาย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเชิงประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษามัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ควรทำการวิจัยการศึกษากุลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

2.3 ควรทำการวิจัยการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

2.4 ควรทำวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้สถิติขั้นสูง เช่น โมเดลสมการโครงสร้างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่มี ประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ .(2554). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2553). กรุงเทพฯ

.โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว :

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). ทรัพยากรเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

จุฑารัตน์ เรณูมาน. (2565). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ทิพนมณา ทนุการ .(2559). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ทศนา แคมมณี .(2547). *รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด .(2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปัทมรา โยงราช. (2565). *การพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พิสิษฐ ภู่ออด .(2553). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. <https://skm.go.th/portal/wp-content/uploads/2022/06/03.pdf>
- วรวิมล แสงนาก .(2556). *การพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ .วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร, 16(1), 16 - 23*.
- ศิริมนต์ ละมูล. (2557). *การระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนบ้านบุ ตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สมชัย จรรย์ไพบูลย์ .(2555). *รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. (2565). *แผนการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*. สมุทรปราการ: กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.
- สุธิดา ศิริสวัสดิ์, รุจิร ภู่ออด และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2565). *สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2*. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(8), 170-185.
- สุริยาพร ดวงจักร ณ อยู่ธยา .(2558). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4*. ปรินญาณิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Likert, R. (1961). *New Pattern of Management*. New York: McGraw-Hill.